

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Doctrina 2. Desumpta ex cap. 35. & 36. lib. Exodi, in quibus describitur
Liberalitas Israëlitarum post acceptam legem de faciendis oblationibus.
Structura Ariæ, Propitiatorii Candelabri &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

ne cuius tot anniversaria celebrat Ecclesia. Auget illam continuatio in eodem statu, illò medicorum Principiò nullum hìc reperiente locum: *Dolores quò magis intensi, eò minus diuturni.* Aliud tormentum, & quod priori longè acerbius est, provenit ex carentia visionis beatificæ, quam quò ardentius desiderant, eò dolorosius ferunt, sibi denegari eò tempore, quò fruendum illâ erat. Augetur tormentum isthoc ex consideratione tot mediorem, quibùs illam consequi facilimum extitisset. Augetur ex consideratione denegatæ sibi occasionis etiam minimum assequendi meritum, minuendi pœnam, aut abbreviandi præfixum tempus. Augetur demum maximè ex ipsa conformitate voluntatis, quam habent cum Deo puniente, quò enim magis summo bono placere desiderant, eò gravius sentiunt, se tales neutiquam esse quales avidissimè cuperent esse. Quis quæso mortalium hæc tormenta, aliis silentio involutis, vel obiter tantum perpendens, non summa tangatur cõmiseratione? quis non moveatur ad ferenda eis auxilia? Moyses Israëlitis propitium redditurus Deum v. 8. & 9. cit. cap. procidit in genua, fundens calidissimas preces. Idem agendum Christiane Lector pro obtinenda libertate defunctorum. *Primogenitum asini redimes ove,* imperat hìc Deus Moyse v. 20. Tu pariter pro anima proximi, instar asini reliquias peccatorum suorum portantis, quibùs onerata cecidit in puteum purgantium flammaram, offer *ovem* illam, quæ physicè mactata est in cruce, & mysticè mactatur in Altari, & *salvabitur.* Nam teste Zachariâ c. 9. *In sanguine Testamenti emisisti vinctos de lacu.* Sanguis Testamenti est ipse sanguis agni Eucharistici. Quem S. Bernardus quondam celebrandò pro defunctis offerens, vidit in raptu scalam à terra usque in Cœlum surgentem, quam Angelis comitantibus salvatæ animæ ascendebant. Paulus Arigni de Roma nova.

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 35. & 36. lib. Exodi, in quibus describitur Liberalitas Israelitarum post acceptam legem de faciendis oblationibus. Structura Aria, Propitiatorii Candelabri &c.

Considera 1. **Q**UAM liberales erga Deum fuerint Israëlita: nam o. N. 118.
omnia ad ejus Cultum requisita, sive ea constiterint aurò vel argentò, pretiosis gemmis vel purpurâ, mente promptissimâ (ut loquitur

quitur textus cit. cap. v. 35.) *Obtulerunt.* Ipsæ etiam mulieres, ornatus sui alias studiosissimæ, armillas & inanes detraxere, tantaque omnium liberalitas secuta est, ut plus offerent, quam videretur exigendum. Hinc Moyses præconis voce proclamari iussit: *nec vir, nec mulier quidquam offerat in opere Sanctuarii.* Vide nunc Christiane Lector: quomodo hæc pia Israëlitarum liberalitas confundat impiam Christianorum Parsimoniam, quibus non est opus Præcone, munera inhibente, sed rapinas despoliationesque vetante, vel saltem dictam parsimoniam acri reprehensione culpante. De domorum suarum ornatu summe solliciti, adornant, implent, accommodant, provident, ut omnia quaquaversum niteant. Sordeant interim Altaria, vestes sacre sint laceræ, parietes Templorum sint scabie affecti, ipsis perinde est. Fateri coguntur cum regio Vate 1. Paralip. 17. *Ecce ego habito in domo cedrina, Arca autem Domini sub pellibus.* Paucissimi tamen sunt, qui cum eo hæc cogitatione permoti unquam cogitent, de cultu Dei per suas opes promovendo. Quin imò plures reperire est, qui laudabilem quorundam liberalitatem cernentes, obganniunt cum perditissimo Juda dicentes: *ut quid perditio hæc?* horum Inferno dignas voces compescere nititur imperatoria autoritas Ottonis II. qui in Diplom. S. Vincentii Monasterio dato asserit: *Si Ecclesiarum Dei curam habere studuerimus, procul dubio imperium nostrum stabile erit; insuper & vitam eternam promereri credimus.* S. Otto Episcopus Bambergensis, postquam quindecim Cœnobia, & quinque Monachorum seminaria munificæ liberalitate extruxisset, & dotasset, exclamare auditus est: se quò plura largiretur Deo, eò ditiores evadere. Basilius & Eudoxia conjuges pro erecto ad honorem Deiparæ Templo, Filium impetrarunt Eudocimum, ut taceam innumeras penè victorias, quas Imperatores & Reges Christiani obtinere per vota de ædificandis Templis vel restaurandis eorundem ornatibus facta.

N.119. *Considera 2.* Deum præcipiendò: ut tam *candelabra*, quam *emundatoria* fierent ex auro purissimo, voluisse: ut Prælati, qui tum ad illuminandos subditos, tum ad purgandos eorum errores assumpti sunt, eà fulgeant puritate morum atque splendore virtutum, ut quæ in aliis purganda invenerint, in se ipsis non inveniant; atque hinc Deus Pharaoni præfecturus Moysen (ut sæpius mentio jam facta est) non Ducem aut Præceptorem, sed Deum ejus vocavit, quasi per hoc inuens: Moysen nihil humanum sapere debere, & in se deferre culpan-

pandum, qui Pharaoni dominetur, & ejus defectus corrigat. *Debet cunctos præcellere excellentiâ, virtute, & claritate morum*, ait S. Thomas Villanovan. Dom. 19. Pentecost. *Qui omnes excellit Dignitate, & quanto eminentior Dignitate, tanto debet esse sublimior virtute & claritate morum, & quodammodo plus quam homo debet esse, qui præest hominibus.* Debet primò subditos præire zelò Pietatis & Religionis in Deum: hoc ipsum insinuâsse videtur Deus, quando Deut. 17. jussit: Regem describere sibi Deuteronomium, & legere illud omnibus diebus vitæ, quò doceatur venerari Deum, servare exactissimè ejus Præcepta, ejus cultum ubique locorum promovere Hinc est: quòd Nathan tam duris in Davidem invehatur verbis ob adulterium ab eo commissum, exprobans ei regiam Dignitatem, quâ ab eo fuerat donatus, & vî cujus longè studiosius ei observandæ fuissent leges divinæ, quibus tamen ille tantæ Dignitatis oblitus, tantæ gratiæ immemor, existisset injurius. *Ego unxi te in Regem super Israël*, inquit Propheta ex ore Dei, 2. Reg. 12. Et tamen egisti illud, quod nec de infimo expectâssem subdito. Ut corpora inferiora motui cœlestium sphærarum propter naturæ nobilitatem parent: ita inferiores sibi Præpositis libenter obtemperant, quando eos singularibûs virtutum radiis, ac Pietate in Deum micare cernunt. Quis nescit: Carolum Quintum illud Imperatorum Miraculum tantâ apud subditos valuisse autoritate, ut ad omnia Imperia haberet promptissimos? & hæc non tam ex bellandi fortuna, quàm Deum colendi Industria ortum traxerat. Unicum hîc lubeat attexere imperatoris Pietatis specimen, ex quo cœu ex ungue Leo cognoscantur alia. Agebantur Augustæ Vindelicorum comitia, instituebatur solemnis Processio per plateas & compita civitatis, cui ille non equo aut currui insidens, non capite coronâ regiâ recto, sed pedester & capite penitus nudatò summa omnium admiratione interfuit. Sed quid vetera revoco exempla, quando in promptu sunt nova? adorat nunc Romanum Imperium Carolus alterum, ordine Sextum, adorat inquam, & se ad omnia ejus Imperia offert paratissimum, insigni ejus in Deum Pietate cœu Magnete tractum. Pietate inquam tractum insigni, quàm etiam muti lapides Templorum in Catalonia, Wiennæ in Austria deprædicant. Secunda Prælati aut personæ Imperantis virtus sit Prudentia, quæ jubet, res omnes nonnisi maturò judiciò, & adhibito virorum peritorum consiliò agi: præsertim si quæ majoris momenti occurrant. Hoc exactissimè observaturus Severus

rus

rus Imperator, nullam sanciebat legem, quam antea non dedisset Jurium peritissimis ponderandam. Hoc ipsum imperantibus imperat Deus Proverb. 3. dicens: *Ne imitaris prudentia tua, & infra: ne sis sapiens apud temetipsum*, ut enim ad res obscuras & clarè cernendas adhibere oportet perspicilia, ita ad decernendas quæstiones altioris momenti opus est operâ Consiliariorum. Tertia Virtus in Prælato requisita Fortitudo dicitur, quam claris insinuat verbis Moyfi locutus Jethro Exodi 18. *Provide de omni plebe viros potentes*. Tales, qui nec adversis frangantur, neque secundis extollantur, nec deterreantur subditorum querelis, nec eorum adulationibus flectantur, ut vel latum unguem ab æquo rectoque deflectant. Vitia, legibus repugnentia sine ullo personarum respectu culpent, & vindicent, Habeant cum Ferdinando Cæsare sibi familiare illud adagium: *Fiat Justitia, & pereat mundus*.

Hactenùs usurpata brevitatis longiorem me esse non patitur: dicerem alias: Prælatos præter attactas virtutes, decere Humilitatem, qualem ab illis exigit Deus Deuteron. 17. *Nec elevetur cor ejus in superbiam super fratres suos*. Dicerem: vel maximè illis colendam esse mansuetudinem & affabilitatem, qua faciles subditis aditus & aures præbeant, hortante Vespasianò: qui dicere consueverat Suetoniò teste: non oportere quemquam à Cæsare tristem discedere. Sed quòd nec oporteat, ipsum cum grandi formidine accedere, docet S. Joannes Eleemosinarius Episcopus Alexandrinus qui ut refert Baronius 610. asserbat: *Si nobis, qui homines sumus, licet ad Deum accedere absque ullo intercessore: quomodo illud non etiam liceat conservis nostris ad nos?*

Doctrina 3.

Desumpta ex residuis capitibus, quæ reperiuntur in libro Exodi, & in quibus describitur Textura Vestium, Erectio Tabernaculi, & hæc perfectâ Nubis & Gloria divina Apparitio.

N. 120. *Considera 1.* **M** *Alogranata*, quæ sunt Sanctioris vitæ symbola, in nulla parte vestimenti Sacerdotalis, imò cujuslibet Christiani aptius locari, quàm in infima: ut, dum subtrahuntur hominum conspectui, per humilitatem in suo vigore valoreque coram divinis conservantur oculis. Esther non tam speciosa, quàm virtuosa mulier cum sese ad regales usque demitteret abjiceretque pedes, adeò